

En norsk taoist i Kina

Siden 2008 har norsk-britiske Bjarte Hiley (28) tilbragt mesteparten av tiden i Kina, i lære hos den taoistiske kung fu-mesteren Zhong. Nå er han tilbake i Norge med undervisning i kampkunst og kinesisk taoistisk kultur.

AV ANDREAS AUBERT FOTO: PASCAL FIECHER/ B. HILEY

I 2008 forlot Bjarte kjæreste, familie og venner i Norge for å studere kampkunst i fjellene i Kina. Nå har han tatt med seg mye av kulturen hjem igjen – og etablert nytt senter.

Han trener opptil ti timer per dag – kung fu og tai chi – og står i krevende stillinger en time i strekk, gjerne etter å ha gjennomført 3000 spark.

– Gjennom de tunge øktene lærer jeg selvdisciplin og kunsten å pushe meg selv. Når kroppen har kommet opp på et høyere nivå og den fysiske formen min har blitt bedre, så kan jeg gjøre de fysiske bevegelsene mye mer uanstrengt enn før. Dette dreier seg mye om å bli myk og å bevege seg i ett med seg selv og naturen, sier Bjarte Hiley, som i Kina går under navnet Ling Yuan.

INDRE RO, IKKE SELVFORSVAR

Ytre sett kan det se ut som at det dreier seg om selvforsvar, det å kunne forsvare seg i enhver situasjon. Men det er ikke det som er motivasjonen for Bjarte.

– Nei. Det hadde ikke gitt mening for meg

å bruke så mye tid og energi på dette bare for å kunne forsvare meg fysisk. Det er uansett sjelden vi møter slike situasjoner, og de som er på et høyt nivå innen kampkunst, trenger sjelden å angripe. For meg har treningen vært

– Jeg merket hvor lukkede folk ofte er i Norge. Kinesere er derimot ikke så redde for å komme nær. De trenger ikke å ha en stor boble rundt seg, slik vi stort sett har i Vesten.

motivert av å finne roen i meg selv – det er det viktigste.

De raske bevegelsene er kompliserte, men samtidig veldig enkle, forklarer han.

– Vi beveger oss ut fra noen faste prinsipper. Gjennom å trene på dette i mange år, venns

kroppen til å bevege seg på en spesiell måte. Da manifesterer bevegelsene seg etter hvert helt naturlig – det er ikke noe man trenger å tenke på lenger.

– Du trener sjelden direkte kamp med andre?

– Mye av kung fu-en trener jeg alene, men ikke alt. Det er en gren i tai chi som heter Pushing Hands, der trener vi på å lytte til intensjonen og energien til motstanderen. Det er en slags lek, som vi øver på, for å jorde oss mer og kunne stå imot kraft utenfra, uten å bruke kraft selv. Vi har også trent litt på sparring. Men det er ikke det vi trener mest på i fjellene.

KRITIKK SOM OPPMUNTRING

Engang hadde Bjarte trent på en spesifikk sekvens av kung fu-bevegelser i en måned. «Very ugly», var mester Zhongs tilbakemelding på utførelsen.

– I begynnelsen fikk jeg aldri et eneste kompliment. Det var tøft. Etter hvert forstod jeg at

Hele sommerhalvåret er det fint å ha gruppetreninger utendørs, også i hovedstaden. Her like ved Operaen i Bjørvika.

det var et stort kompliment at han behandlet meg på den måten. De som ser ut til å trenge oppmuntring, får det. Når man derimot ikke får komplimenter, så er det egentlig et veldig stort kompliment. Det betyr at mesteren tar deg mer seriøst. Etter en stund var det noen som forklarte meg dette, og jeg fikk høre at Zhong hadde sagt gode ting om meg uten at jeg var tilstede. Så det gikk sakte opp for meg hvordan det hang sammen. I Kina brukes ofte kritikk som en form for oppmuntring.

Mester Zhong har sagt at Bjarte skal bli den 16. generasjons bærer av Wudang Sanfeng Wushu-tradisjonen.

– Jeg har ikke lyst til å si at jeg er arvtageren hans. Jeg blir ikke den eneste som fører tradisjonen videre, men jeg er den første kampkunst-disippelen han tok.

KINESISK KULTUR TIL NORGE

Bjarte kom til Wudang-fjellene i Kina første gang i 2008, under en rundreise i Kina med Norsk Taiji Senter, som ble startet av moren hans, Pamela Hiley, i 1983. Siden rundreisen har han tilbragt over halvparten av tida i

Kina. Og for det meste i lære hos mesteren Zhong. Bjarte snakker nå flytende kinesisk.

– Jeg kan også lese og skrive kinesisk. Når det gjelder eldgamle taoistiske tekster, er jeg fortsatt ikke på optimalt nivå, men jeg jobber mot det, sier Bjarte.

I begynnelsen var det mest fokus på kampkunst og meditasjon. Nå bruker han stadig mer tid på å lese gamle taoistiske skrifter, praktisere kalligrafi samt å lese om gammel kinesisk medisin. Han bruker også en del tid på å undervise utlendingene som kommer til skolen.

SENER

Bjarte tenkte i utgangspunktet å fortsette i to år til, for å fordype seg enda mer i språket og kulturen. Men nå er han tilbake i Norge. Moren Pamela Hiley og Bjarte er nå senterets to hovedlærere.

Planen er å undervise på heltid i Norge, og å videreutvikle Norsk Taiji Senter.

– Senteret vil ha fokus på taoismen og forskjellige ting som eksisterer rundt den, slik som tai chi, te-kunsten, de kinesiske taoistiske

skriftene og kalligrafi. Wudang kung fu, som er min hovedpraksis, vil selvsagt ha en sentral plass.

KULTURSJOKK

Bjarte forlot kjæreste, familie og venner i Norge da han i 2008 tok valget om å studere kampkunst i Kina.

– Samtidig følte jeg at jeg var nødt til å gjøre dette. Jeg måtte følge interessen min og se hva som skjedde. Det var da jeg hadde muligheten. Jeg ville ikke bli en gammel mann som sa «engang kunne jeg dratt til Wudang, men jeg ble på den kjipe jobben min og produserte antibiotika».

Å oppleve den norske julestria etter et år i fjellene i Kina var et stort kultursjokk, sier han.

– Nesten større enn da jeg første gang reiste fra Norge til Kina. Jeg merket hvor lukkede folk ofte er i Norge. Kinesere er derimot ikke så redde for å komme nær. De trenger ikke å ha en stor boble rundt seg, slik vi stort sett har i Vesten. Det var litt surrealistisk å komme til julestria etter nesten et år i retreat oppe i fjellene. Men det også er god praksis. I møte med sivilisasjonen kan vi se om vi faktisk har

Bjarte Hiley vokste opp i et hjem der taiji og Østens meditasjonstradisjoner var del av hverdagen. Her poseres det villig for fotografen.

Det er ingenting i veien for å trene litt ute, selv på vinterstid, synes Bjarte. Spesielt ikke med panoramautsikt over Oslo.

lært noe. Det var mange gode leksjoner å få fra det.

Da Bjarte reiste hjem på besøk merket han at han hadde endret seg.

– Jeg har fått mer oppmerksomhet i mediene enn tidligere. Det var interessant og lærerikt å se hvordan jeg forholdt meg til det. Men den største oppdagelsen da jeg var hjemom i jula 2012, er at jeg har blitt en ganske forandret mann fra jeg dro i 2008. Jeg har blitt mer jordnær, avslappet og jeg møter utfordringer med større selvtillit enn jeg gjorde tidligere.

– *Hvor mye tid bruker du daglig på de fysiske øvelsene når du er i Norge?*

– Vanligvis 3–4 timer om dagen, med et minimum av én time per dag. En time om dagen er nødvendig for å vedlikeholde nivået jeg er på.

Det kommer en timeslang tv-dokumentar om Bjarte neste år. Og nylig gikk det også en halv times dokumentar om ham på kinesisk

TV. I kjølvannet av den ble han spurt om å gjøre en oppvisning på åpningsseremonien til en TV-sendt konkurranse i kinesisk for utenlandske studenter som studerer kinesisk i Kina.

Det er viktig for meg ikke å være opphengt i at alt skal være lyst og fint hele tiden – jeg vil også se på det mørke jeg har inni meg.

– Bjarte Hiley

– Noen kinesere har kommet til Wudang-fjellet fordi de har sett meg på TV-dokumentaren. Jeg vant også to gullmedaljer i en regional konkurranse innen Wudang kung fu. Det også har ført til en del oppmerksomhet.

LYS OG MØRKE LIKE VIKTIG

– *Hva er viktig for deg framover?*

– Å fortsette på denne stien av selvutforskning og å se på alle delene av meg selv, også dem jeg ikke liker. Og ikke å være opphengt i at alt skal være lyst og fint hele tiden – jeg vil også se på det mørke jeg har inni meg. Det er viktig for å kunne komme videre.

– *I hvilken grad finner du dette perspektivet i taoismen?*

– Taoismen handler om yin og yang. Det andre kapitlet i Tao Te Ching handler om det vakre og det stygge, og at vi ikke skal gjøre forskjell på det. Alt er en del av livet, og det er naturlig at det går i bølgedaler. Garantert vil jeg også i framtiden møte ting som vil plage egoet mitt, som gjør at jeg får lyst til å låse meg. Men taoismen forteller at vi skal møte alt med et åpent sinn og ta det med et smil. Ikke gjøre ting til noe mer enn de er.

– *Hvordan har det vært å kjenne på ensomhet i Wudang-fjellene?*

– Det har lært meg masse og gitt meg mye tid til å reflektere over meg selv og hvordan jeg er i møte med forskjellige situasjoner. Jeg er ganske glad i å være alene, men innimel-

– I taoismen snakker de om den gyldne middelvei og å finne balansen i livet, sier Bjarte. Det er også noe av det han ønsker å formidle til sine studenter.

lom har det ikke vært noen andre her som har snakket norsk eller engelsk. Særlig da jeg bodde hos mesteren min noen måneder. Det var tungt, mentalt og fysisk, og jeg følte meg ganske ensom, men det har gitt meg mye. Hvis jeg har vært lei meg eller møtt noe som har gjort meg opprørt, så har jeg sittet med det og jobbet gjennom det på egen hånd. Heller enn å bli distraheret ut i aktiviteter med folk eller samtaler om trivielle ting.

VEKK FRA NATUREN

– Hva er mester Zhongs syn på den moderne verden, og hva det moderne mennesket kan lære av taoismen?

– Han mener vi beveger oss bort fra den naturlige veien. At vi er opphengt i det materielle. Spesielt her i Kina er det økende fokus på å skaffe seg nye ting – mer enn i den vestlige verden. Kina henger litt etter sånn sett, de er litt i jappetiden, med mange nyrrike. De skal alltid ha de nyeste produktene og det er mye mote-fokus. Taoismen sier vi skal prøve å unngå å ha begjær og være tilfredse med det vi har. Klarer vi det, så kommer veldig mye av seg selv.

– Det budskapet kan kanskje misforstås dit hen at man ikke skal ha noen vilje, eller ikke ha noen intensjon med det man gjør?

– Det er ikke det jeg mener. Det er snarere å ikke hige etter å fylle et tomrom i oss selv. Vi lever i et moderne samfunn, vi trenger en del ting for å kommunisere og delta effektivt. Vi kan ikke stille oss utenfor det, det ville også være unaturlig. Det handler ikke om ikke å ha noen intensjon, men om å få et stille sinn. I den taoistiske teksten «The Scripture of Clarity and Stillness» står det at når vi klarer å rense hjertet vårt for lyster, så vil hjertet vårt stilne og sjelen blir klar. Da kan vi gå inn i taoen og bevege oss utfra den, være i ett med universet. Være ett med strømmen i livet vårt. Det betyr ikke at vi bare skal følge vår livsstrøm uten vilje, men at vi uanstrengt klarer å manøvrere i den. En følelse av at vi følger naturen mye mer, heller enn å stritte imot. Når elven møter en stein, vil den ikke prøve å gå gjennom steinen. Den flyter bare naturlig rundt steinen.

DEN GYLNE MIDDELVEI

Wudang kung fu-skolen holder til ved siden av et tempel. De to stedene er ikke formelt forbundet med hverandre, men elevene trener ofte kung fu på tempelets eiendom.

– Vi har selvfølgelig tette forhold til tempelet. De som bor der er taoister i sølibat, som dessuten ikke spiser kjøtt og har mange regler de må følge.

Bjarte sier at han selv trolig vil forholde seg både til sex og alkohol også i framtida.

– Jeg tror det er mye å lære også fra det. I taoismen snakker de om den gyldne middelvei og å finne balansen i livet. Å nekte oss selv noe kan også føre til mye lidelse. For meg har forholdet til kvinner vært en viktig læringsvei for meg. De manglene jeg har blir reflektert veldig tydelig tilbake til meg i en relasjon. Hvis man er villig til å lære av det, så er det masse visdom å hente der, sier Bjarte, som også er interessert i moderne vestlige former for selvutvikling.

VENDEPUNKTET

Han var aldri glad i skolen, og hadde en vanskelig periode da han var mellom 13 og

Bjarte sammen med sin mester Zhong, i de kinesiske Wudang-fjellene.

18 år gammel.

– Faren min forlot familien da jeg var ni år, og da gikk det stadig dårligere med meg. Jeg begynte å skulke. Jeg var veldig sjenert som liten, turte nesten ikke snakke og slet med å åpne meg for andre. På ungdomsskolen hang jeg med litt feil folk. Jeg drakk en del, gjorde ting som ikke var bra. Jeg hadde middelmådige karakterer og ingen høye ambisjoner. Det endte med at jeg begynte på en internatskole i Hurum som 16-åring, og gikk der i to år. Da gikk det litt bedre. Men det var først da jeg var 19 og kjæresten min gjorde det slutt, at jeg ble dritlei av å føle meg dårlig og av ikke å ha noen retning i livet.

Da begynte Bjarte å lære tai chi på senteret til moren sin.

– Jeg kjente meg rolig og glad av å gjøre tai chi, og ville umiddelbart utforske dette videre. Jeg hang stadig mindre med de gamle vennene mine og begynte å utvikle meg selv.

Så begynte jeg å undervise. Senere dro vi også på reise i Kina, og etter at jeg tok valget om å studere her har ting akselerert mye fortere.

Begge foreldrene til Bjarte var tai chi-instruktører og tai chi var del av oppveksten.

satt noe fortsatt igjen?

– Jeg begynte ikke helt fra scratch, selv om det nesten føltes sånn. Jeg hadde ikke trent på mange år. Jeg hadde også trent mye på helsestudio for å få store muskler, så jeg var ganske stiv og hadde lite fleksibilitet.

Mesteren min har forandret seg mye i sitt forhold til meg. I starten var han veldig streng. Nå har vi et mer vennskapelig forhold hvor vi smiler og ler.

– Bjarte Hiley

– Vi hadde mestere fra Kina på besøk. Jeg ble selvfølgelig påvirket av miljøet. Vi barna trente *Pushing Hands*, stående og sittende meditasjon. Vi trente ikke seriøst, det var mer lek. Men det ga meg en forståelse av filosofien og måten man skulle bevege seg på.

– Da du gjenopptok tai chi som 19-åring,

MESTERE ER IKKE FEILFRIE

Bjarte opplever at mange mestere ønsker å framstå som feilfrie, men at de fleste av dem ikke er det.

– Mesteren min har forandret seg mye i sitt forhold til meg de siste årene. I starten var han veldig streng. Nå har vi et mer vennskapelig forhold hvor vi smiler og ler, slår vitser etc. Jeg har min egen driv i treningen. Han kommer og retter på meg når jeg stiller spørsmål. Han er klar over at han også har feil, avslutter Bjarte

Hiley. ☯

bjarteslifeinchina.blogspot.com/
facebook.com/TaijiBjarte
taiji.no